

La meg heve stemmen min

Om å være ung menneskerettighetsforkjemper i Norge

PRESS
REDD BARNA UNGDOM

Redd Barna

La meg heve stemmen min
Om å være ung menneskerettighetsforkjemper i Norge
2. opplag

© Press 2018

www.press.no
press@press.no

www.reddbarna.no

Forfatter: Karoline Steen Nylander og Grete Vandvik
Design: Leif-Erik Sørensen

Innhold

Forord	5
Hva er en menneskerettighetsforkjemper?	6
Nåtidens rettighetsforkjempere	8
Situasjonen for menneskerettighetsforkjempere i dag	8
De Forente Nasjoners definisjon	9
Barns rettigheter	10
Hva mener barn og unge?	14
De viktige stemmene	16
Hvorfor engasjerer du deg i menneskerettigheter?	18
Er du en menneskerettighetsforkjemper?	19
Kunnskap og informasjon	21
Kunnskap om egne og andres rettigheter	21
Kunnskap om hvordan man kan engasjere seg	22
Å bli hørt og tatt på alvor	23
Fellesskap	26
Hatytringer	28
Skole og fritid	31
Like muligheter	34
Politiske prosesser og språk	38
Hva gjør det lettere for deg?	40
Ikke bare fremtiden, vi er også nå!	43
Vedlegg 1	44
Vedlegg 2	45

Forord

Den 28. September 2018 gjennomfører FNs komité for barnets rettigheter en temadag om barn og unge som menneskerettighetsforkjempere (Day of General Discussion). Målet er å få barn, ungdommer og voksne til å snakke sammen om hvordan det er å være barn eller ungdom og drive med menneskerettighetsarbeid. Sammen skal deltakerne finne ut av hvilke tiltak som vil bedre hverdagen for barn og unge.

Når man skal finne ut av hvordan barn opplever situasjonen for menneskerettighetsforkjempere må man snakke med de som vet best hvordan det er å vokse opp i dag. Det er derfor denne rapporten har blitt til. Rapporten er resultatet av et samarbeid mellom Press - Redd Barna Ungdom og Redd Barna. Rapporten er laget for å løfte fram barn og unges erfaringer og meninger knyttet til det å være menneskerettighetsforkjemper i Norge.

Vi har hatt samlinger og gjennomført en spørreundersøkelse med ungdommer som er aktive i ulike barne- og ungdomsorganisasjoner som på hvert sitt vis kjemper for menneskerettigheter. Totalt har 59 ungdommer bidratt til denne rapporten. De forteller oss om et brennende engasjement for rettferdighet og om betydningen av barne- og ungdomsorganisasjonene i Norge. De forteller om hvor viktig det er at de har foreldre som støtter dem, men samtidig forteller de at ikke alle voksne tar de på alvor som menneskerettighetsforkjempere. De forteller om mangel på informasjon og kunnskap de trenger for å kunne påvirke, de forteller om mangel på tid og ressurser, og de forteller at det ikke er alle unge i Norge som har den samme muligheten til å engasjere seg.

Barn og unge som kjemper for menneskerettighetene har egne rettigheter og krav på et særskilt vern. De har rett til å uttrykke seg og bli hørt i alle beslutninger som angår dem. Derfor håper vi at innspillene fra barn og unge i Norge tas med når FNs barnekomité skal arbeide videre med oppfyllelse av rettighetene til barn som er menneskerettighetsforkjempere. Vi ønsker et samfunn som legger til rette for at unge kan bruke sitt engasjement og sin stemme for å påvirke, og ønsker alle lykke til i arbeidet for å bedre livet til menneskerettighetsforkjempere generelt, og barn spesielt!

Monica Sydgård

Monica Sydgård
leder av Redd Barnas Norgesprogram

Mina Vinje

Mina Vinje
leder i Press - Redd Barna Ungdom

**Hva er en
menneskerettighets-
forkjemper?**

Nåtidens rettighetsforkjempere

Situasjonen for menneskerettighetsforkjempere i dag

I 1998 vedtok FN deklarasjonen om menneskerettighetsforkjempere (The Declaration on Human Rights Defenders). I år feires 20 år med et dokument som skal sikre trygghet og sikkerhet for de som kjemper for oppfyllelse av menneskerettighetene. Som del av 20-års markeringen setter Forente Nasjoner (FN) fokus på situasjonen til alle mennesker som kjemper for menneskerettighetene. Barn og unge har så langt ikke fått den samme anerkjennelsen og det samme fokuset som voksne menneskerettighetsforkjempere. Det er én av grunnene til at FNs komité for barnets rettigheter har valgt barn som er menneskerettighetsforkjempere som tema for Day of General Discussion.

Menneskerettighetsforkjempere over hele verden møter i dag et vidt spekter av utfordringer og hindringer. Selv om noen av dem opplever trusler mot liv og helse, og dermed helt klare rettighetsbrudd, så er også andre og mindre livstruende utfordringer et brudd på menneskerettighetene. Alt fra manglende tilgang på internett til uberettiget fengsling og straff bidrar til at mennesker opplever at deres rom for å arbeide med fredelig menneskerettighetsarbeid innskrenkes.

I 2017 ble 312 menneskerettighetsforkjempere dokumentert drept. Tusenvis av mennesker blir hvert år trakassert, truet, arrestert og fengslet for å engasjere seg i menneskerettigheter. Bruken av vold mot fredelige og lovlige demonstranter har økt i omfang, og volden blir oftere brukt som første reaksjon, og ikke kun som siste mulige utvei. Dette har både vist seg i Afrika, Asia, Amerika, Midt-Østen og Europa.¹ Menneskerettighetsforkjempere mottar også i økende grad enorme mengder hatmail og trusler i sosiale medier, samtidig som risikoen for å bli angrepet i det offentlig rom øker.²

På alle kontinenter finnes land som kategoriseres som spesielt restriktive hva gjelder åpenhet og ytringsfrihet. Disse landene sees på som så restriktive at de ikke kvalifiserer til innfrielse av menneskerettighetene.³ Enhver restriksjon i sivilsamfunnet og i det offentlig rom berører barn like mye som voksne, og i mange tilfeller vil barn rammes hardere av en slik situasjon.⁴

Front Line Defenders sier i sin årlige rapport at man gjennom 20 år med deklarasjonen om menneskerettighetsforkjempere har oppnådd positiv endring. Likevel kritiseres flere stater for at de støtter menneskerettighetsforkjempere og deres arbeid på et internasjonalt nivå, samtidig som de undergraver mulighetene for menneskerettighetsforkjempere i egen stat.⁵

Til tross for at stadig flere blir anerkjent som menneskerettighetsforkjempere og får støtte i sin rett til beskyttelse, så snakkes det svært lite om barns særskilte beskyttelsesbehov når de jobber for rettigheter. Det finnes mange tilfeller hvor barn er aktive i kampen for menneskerettigheter, men hverken opplever å bli anerkjent, beskyttet, gitt mulighet til å påvirke eller oppmuntret på lik linje med andre menneskerettighetsforkjempere.⁶

De Forente Nasjoners definisjon

FNs deklarasjon om menneskerettighetsforkjempere slår fast at enhver kan være en menneskerettighetsforkjemper så lenge vedkommende jobber for å innfri menneskerettigheter. Man er en menneskerettighetsforkjemper uavhengig av kjønn, alder, etnisitet eller sosial bakgrunn. Menneskerettighetsforkjempere kan komme fra hvilken som helst del av verden, inneha hvilket som helst yrke og kvalifiserer til beskrivelsen uavhengig av bakgrunn. Menneskerettighetsforkjempere kan både jobbe med rettigheter i profesjonelle og ikke-profesjonelle sammenhenger. Menneskerettighetsforkjempere kan engasjere seg i et bredt spekter av spørsmål, for eksempel sivile, økonomiske, politiske, sosiale eller kulturelle rettigheter.⁷

1 Front Line Defenders, Annual report on human rights defenders at risk in 2017, 2017

2 Front Line Defenders, Annual report on human rights defenders at risk in 2017, 2017

3 CIVICUS, Monitor Data, 2017

4 Child Rights Connect, Proposal for the UN Committee on the Rights of the Child's Day of General Discussion, 2018

5 Front Line Defenders, Annual report on human rights defenders at risk in 2017, 2017

6 Child Rights Connect, Proposal for the UN Committee on the Rights of the Child's Day of General Discussion, 2018

7 FNs høykommissær for menneskerettigheter, Who is a defender

Ifølge FN er en menneskerettighetsforkjemper et menneske som enten individuelt eller sammen med andre handler for å fremme eller beskytte menneskerettigheter. Menneskerettighetsforkjempere defineres først og fremst ut fra hva de gjør, og kan best identifiseres gjennom sine handlinger og sitt arbeid.⁸ FN er tydelig på at menneskerettighetsforkjempere har en rett til å utføre sitt arbeid uten å bli straffet.⁹

Alle mennesker har, både individuelt og sammen med andre, rett til å arbeide for beskyttelse og realisering av menneskerettighetene og fundamentale friheter på nasjonalt og internasjonalt nivå.¹⁰ Det finnes svært mange mennesker i verden som står opp mot urettferdighet og som kjemper for menneskerettigheter for alle. En del av disse jobber for ulike grupper mennesker som er spesielt sårbare. Eksempler på dette er kvinners rettigheter, barns rettigheter, urfolks rettigheter, flyktningers rettigheter eller rettigheter til minoritetsgrupper av ulike slag.

Barns rettigheter

FNs konvensjon om barnets rettigheter er ratifisert av alle FN-land med unntak av USA. Konvensjonen slår fast barns grunnleggende rettigheter, og disse gjelder for alle personer som er under 18 år. FNs komité for barnets rettigheter kan også komme med generelle kommentarer som tolker ulike barnerettslige spørsmål. Barnekomiteen har blant annet løftet frem rettighetene i ungdomstiden og fremhever viktigheten av statens ansvar for å både anerkjenne, støtte, oppmuntre og trygge barn som jobber med organisasjonsarbeid og menneskerettigheter.¹¹

I barnekonvensjonen finner man flere artikler som spesifiserer hvilke rettigheter barn har når det gjelder ytringsfrihet og muligheten til å blant annet kjempe for menneskerettigheter. Det er noen artikler som gjør seg spesielt gjeldende når man snakker om barn og unge som er menneskerettighetsforkjempere. På de to neste sidene er noen eksempler fra barnekonvensjonen som viser at barn som er menneskerettighetsforkjempere ikke bare har et særskilt vern gjennom deklarasjonen om menneskerettighetsforkjempere, men også gjennom barnekonvensjonens artikler. Alle artiklene er hentet fra Barne- og likestillingsdepartementets oversettelse av barnekonvensjonen.

8 FNs høykommissær for menneskerettigheter, Who is a defender

9 FNs høykommissær for menneskerettigheter, Declaration on Human Rights Defenders, 1999

10 FNs høykommissær for menneskerettigheter, Declaration on human rights defenders, artikkel 1, 1999

11 Barne- og likestillingsdepartementet, Generell kommentar nr. 20 (2016) om implementeringen av rettighetene til barn i ungdomstiden, punkt 45, 2018

Artikkel 2: Ikke-diskriminering

1. De stater som er part i denne konvensjon, skal respektere og sikre de rettigheter som er fastsatt i denne konvensjon for ethvert barn innenfor deres jurisdiksjon, uten diskriminering av noe slag og uten hensyn til barnets, dets foreldres eller verges rase, hudfarge, kjønn, språk, religion, politiske eller annen oppfatning, nasjonale, etniske eller sosiale opprinnelse, eiendomsforhold, funksjonshemming, fødsel eller annen stilling.
2. Partene skal treffe alle egnede tiltak for å sikre at barnet beskyttes mot enhver form for diskriminering eller straff på grunn av sine foreldres, sin verges eller familiemedlemmers stilling, virksomhet, meningsyttringer eller tro.

Artikkel 12: Retten til å si sin mening og bli hørt

1. Partene skal garantere et barn som er i stand til å gjøre danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.
2. For dette formål skal barnet særlig gis anledning til å bli hørt i enhver rettslig og administrativ saksbehandling som angår barnet, enten direkte eller gjennom en representant eller et egnet organ, på en måte som er i samsvar med saksbehandlingsreglene i nasjonal rett.

Artikkel 13: Få og gi informasjon

1. Barnet skal ha rett til ytringsfrihet; denne rett skal omfatte frihet til å søke, motta og meddele opplysninger og ideer av ethvert slag uten hensyn til grenser, enten det skjer muntlig, skriftlig eller på trykk, i kunstnerisk form eller gjennom en hvilken som helst uttryksmåte barnet måtte velge.
2. Utøvelsen av denne rett kan undergis visse begrensninger, men bare begrensninger som er fastsatt ved lov og som er nødvendige:
 - a. av hensyn til andres rettigheter eller omdømme, eller
 - b. for å beskytte nasjonal sikkerhet, offentlig orden (ordre public) eller offentlig helse eller moral.

Informasjon er så viktig. Vi trenger god informasjon om våre rettigheter og hva vi gjør hvis noe urettferdig skjer.

Artikkel 15: Organisasjonsfrihet

1. Partene anerkjenner barnets rett til organisasjonsfrihet og frihet til å delta i fredelige forsamlinger.
2. Det kan ikke legges andre begrensninger på utøvelsen av disse rettigheter enn de som pålegges etter loven og som er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til nasjonal sikkerhet eller offentlig trygghet, offentlig orden (ordre public), beskyttelse av offentlig helse eller moral eller beskyttelse av andres rettigheter og friheter.

**Hva mener
barn og unge?**

De viktigste stemmene

Barnekonvensjonens artikkel 12 slår fast at alle barn har rett til å bli hørt i alle saker som angår dem. Når temaet barn som menneskerettighetsforkjempere skal opp på dagsorden, er det helt naturlig og avgjørende å lytte til de som selv er barn eller ungdom og engasjert i menneskerettighetsspørsmål. I arbeidet med denne rapporten har vi sendt ut et anonymt elektronisk spørreskjema til en rekke barne- og ungdomsorganisasjoner, vi har gjennomført samlinger og individuelle intervjuer. Totalt har 59 barn og unge fra 13-19 år deltatt med sine perspektiv på situasjonen for barn som menneskerettighetsforkjempere i Norge i dag.

Innspillene kommer fra ungdommer i Press - Redd Barna Ungdom, Operasjon Dagsverk, Elevorganisasjonen, Noereh, Norges Handikapforbund Ungdom, Skeiv Ungdom, Røde Kors Ungdom og flere ungdomspartier.

Ungdommene har svart på en rekke spørsmål som omhandler menneskerettigheter og engasjement. De er engasjert i et bredt spekter av temaer relatert til menneskerettighetene, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. På spørsmål om hvilke saker som er viktig å jobbe for, svarer de alt fra klima, flyktninger og fattigdom til utdanningsmuligheter og skeives rettigheter. Et fellestrekk for mange, uavhengig av organisasjon, er at de er svært opptatt av å kjempe mot urettferdighet og reagerer kraftig på forskjellsbehandling og mangel på like muligheter.

Svarene fra ungdommene viser at det finnes både store og små hindre for deres deltakelse i samfunnet og i arbeidet de gjør for å fremme menneskerettighetene. Alle utfordringene bør tas på alvor og det anbefales at man både lokalt, nasjonalt og internasjonalt legger til rette for at barn og unge som driver menneskerettighetsarbeid kan sikres sine rettigheter på en fullverdig måte.

“Hver dag hører vi om et eller annet terrorangrep mot en ny folkegruppe. Dette skaper frykt og mange sitter igjen med en følelse av at det ikke er noe man kan gjøre for at de skal ha det bedre. Men det stemmer ikke, for hvis man virkelig vil noe, kan man få det til.”

Hvorfor engasjerer du deg i menneskerettigheter?

“Fordi alle mennesker er like mye verdt”

På spørsmålet om hvorfor ungdommene er engasjert i menneskerettighetsspørsmål kom det frem noen klare fellestrekk. Deres engasjement er enten knyttet til opplevelser av brudd på egne rettigheter, dette gjelder spesielt for minoriteter, eller et engasjement for andre som opplever urettferdighet og rettighetsbrudd. Ungdommenes engasjement gjaldt både nasjonale og internasjonale forhold. En fellesnevner for dem alle, var også at de så at de selv kunne spille en rolle.

“På ungdomsskolen ble jeg veldig sint på urettferdighet. Så begynte jeg på videregående og skjønte at verden er teit, men man kan gjøre noe med det.”

Noen ungdommer løfter også frem barne- og ungdomsorganisasjonene som en avgjørende faktor for deres engasjement. Flere opplever å kunne bidra positivt i samfunnet gjennom sitt engasjement og har dette som sin største motivasjon for å delta i menneskerettighetsarbeid. Noen nevner også sosialt fellesskap, men de fleste trekker frem troen på at endring er mulig. Barne- og ungdomsorganisasjonene virker å være et sted hvor de har fått utvikle seg personlig, men også opplever å få gjennomslag for sine krav og dermed også en større tro på sin mulighet til å påvirke.

“Tror det brede spekteret av ungdomsorganisasjoner bidrar sterkt til at unge kan jobbe for menneskerettigheter og andre samfunnsspørsmål.”

“Jeg engasjerer meg fordi jeg mener jeg har kraft til å forandre.”

Er du en menneskerettighetsforkjemper?

“Jeg var bevisst på at det handlet om menneskerettigheter når jeg begynte å kjempe for like rettigheter. Da var jeg 14 år, og forsto etter hvert mye mer av hva som lå i ordet menneskerettigheter og at det er mange flere menneskerettigheter som brytes enn man tror.”

Ett av de første spørsmålene vi stilte ungdommene, både i samlinger og i spørreundersøkelsen, var om de anså seg selv som en menneskerettighetsforkjemper. En del av ungdommene svarte tydelig at de gjorde det, men flere var mer nølende og følte seg usikker på om ordet *menneskerettighetsforkjemper* var riktig å bruke om deres engasjement, eller om de hadde gjort seg fortjent til det.

“Jeg støtter rettigheter, men kanskje jeg må være mer aktiv for å betegne meg som det.”

Flere av ungdommene virket å ha en oppfatning av at det er høye krav til hva en menneskerettighetsforkjemper må gjøre eller være, og mye usikkerhet var knyttet til når man “får lov” til å kalle seg selv en forkjemper for rettigheter.

“Jeg tror andre blir inspirert, men jeg tror ikke de tenker jeg er menneskerettighetsforkjemper. Tror de ville brukt ‘politisk’ eller ‘engasjert’.”

“Jeg vet ikke om folk så på meg som en menneskerettighetsforkjemper, men folk så meg alltid som engasjert. De voksne ønsket jo at jeg skulle engasjere meg, men jeg opplevde ofte at de ikke så på mine meninger som like viktige som sine egne. Jeg kunne ofte høre kommentarer som «du er så søt som engasjerer deg» eller «det er bra å ha med ungdommen», i stedet for «hva tenker du om sak 33?». Dette er en hersketeknikk som jeg tror mange ungdommer opplever når de skal uttrykke sine meninger. Jeg har også opplevd at voksne har vært veldig positiv og hjelpsomme til mitt engasjement.”

Kunnskap og informasjon

Kunnskap om egne og andres rettigheter

Flere av ungdommene trekker frem at de ikke vet nok om egne rettigheter, eller at de ikke visste noe før de selv ble engasjert i en organisasjon hvor man jobber med dette. Dette gjelder både menneskerettigheter generelt og barns rettigheter spesielt. Kunnskapen om egne og andres rettigheter er begrenset, og få vet hvordan man kan kreve å få rettighetene sine innfridd. Flere trekker frem at betydningen av rettighetene og det reelle innholdet, hva de innebærer for barn og unge i virkeligheten, ikke fremstår som like klart.

“Det hadde vært lettere å engasjere seg om man hadde fått mer kunnskap om hva som er ens egne rettigheter fra tidlig av, for det snakkes for lite om i dag. De fleste barn og unge har ikke mye kunnskap om sine egne rettigheter.”

For å kreve sin rett, må man kjenne sin rett. Det er nærmest umulig å kjempe for menneskerettigheter hvis du ikke vet hva de er, hva du kan kreve og hvordan du kan gå frem for å få de oppfylt for deg selv og andre. Flere av ungdommene viste til skolen som en viktig arena, hvor de skulle ønske de hadde lært mer om rettigheter på et tidligere tidspunkt.

Kunnskap om hvordan man kan engasjere seg

“Jeg visste ikke at jeg kunne engasjere meg i en organisasjon og kunne kjempe for egne og andre barns rettigheter. Ungdom må få vite hvordan de har mulighet til å gjøre det hvis de har lyst.”

De fleste ungdommene forteller at deres vei inn i organisert menneskerettighetsarbeid var tilfeldig. Noen er blitt rekruttert gjennom venner, andre har vært med på aktiviteter og deretter lært mer om sakene. De forteller at det kan være helt vilkårlig hvordan barn og unge får informasjon om hvor og hvordan de kan engasjere seg. Informasjonen kan både være utilgjengelig og mangelfull.

Tilgang på god informasjon om politiske saker og prosesser, som både er barnevennlig og tilstrekkelig detaljert og innsiktsfull, er også en utfordring for flere barn og unge. Det kan oppleves som et hinder for engasjement, hvis man ikke har tilgang på god nok informasjon til å ta informerte valg eller standpunkt i politiske saker.

“Det er en utfordring å ikke ha alle faktaene. Konflikter er ofte mer kompliserte enn det man ser fra utsiden. Man må gå inn i tema og høre historier fra begge sider.”

Å bli hørt og tatt på alvor

“Å ikke bli tatt seriøst tror jeg er noe alle barn opplever.”

Mange av ungdommene som har bidratt i denne rapporten forteller at de har opplevd å få mye støtte fra voksne, særlig voksne som selv er engasjert. Men svært mange av dem forteller også at de opplever å ikke bli hørt eller tatt på alvor når de engasjerer seg. Mange barn og unge ønsker å gjøre en forskjell, men møter en stengt dør når de hever stemmen og ber om ordet. Klassiske hersketeknikker som usynliggjøring, bagatellisering, latterliggjøring og tilbakeholdelse av informasjon gjør det svært vanskelig for mange barn og unge å delta i politiske beslutninger. Sammen med lite barnevennlig saksbehandling både på lokalt og nasjonalt nivå er det lett at de oppfatter det som nytteløst å være engasjert.

“Mange voksne tenker ‘de er bare barn, de vet ikke hva de snakker om’.”

Noen forteller at de blir møtt av voksne som de opplever ikke vil lytte til dem på grunn av deres alder eller manglende livserfaring. Noen nevner hverdagslige situasjoner slik som rundt middagsbordet, andre forteller om lignende opplevelser i møte med beslutningstakere.

“Har alltid følt meg mindreverdige i middagsselskap osv. Kommer alltid argument om at jeg er ung og sånn.”

Flere av ungdommene har opplevd møter med politikere hvor de har investert tid i forberedelser, for så å møte politikere som kommer med lovnader om endring, men ikke følger opp på noen som helst måte i etterkant.

“Politikere nikker og smiler og sier de er enig i det vi sier, men så gjør de ingenting med det. Vi er ikke en reell påvirkningskraft, vi er bare irriterende barn.”

Videre forteller flere om frustrasjon knyttet til dobbeltkommunikasjon fra voksne. Noen forteller at voksne roser dem for engasjementet deres, men likevel ikke tar dem ordentlig på alvor. Andre kan oppleve relativisering av engasjementet, hvor en sak de brenner for blir sammenlignet med andre viktige saker, noe som trekker fokuset vekk fra den konkrete diskusjonen.

“Hvis man sier ifra om noe man ikke synes er greit, så får man beskjed 'ikke klag, dere har det jo så bra'.”

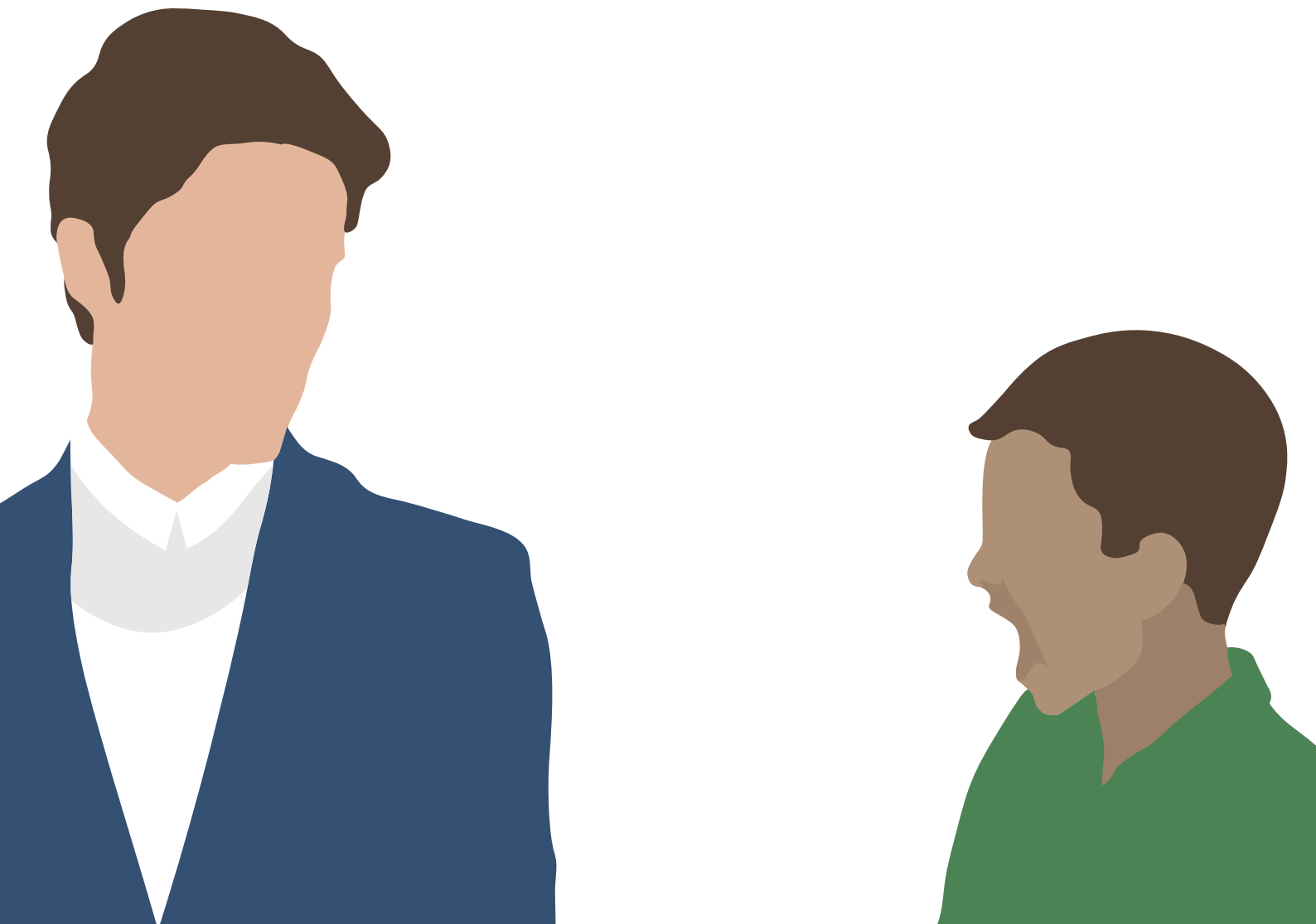
“Er du sint, må du roe deg ned. Er du opprørt må du ta det med ro.”

“Jeg har en sykdom og har mye vondt. Når jeg jobber med rettigheter og snakker om egne rettigheter så kan noen voksne si 'men tenk på de som sulter og har det verre'.”

Flere av ungdommene har opplevd å være til stede i ulike fora for å “være til pynt” uten å ha blitt tilbudt tilrettelegging eller en mulighet til å delta på lik linje som voksne. Ungdommene forteller at voksne ofte tror at unge kun er opptatt av Instagram og ikke engasjerer seg i viktige ting, men at de samme voksne også kan invitere unge inn for å snakke om nettopp det som er viktig for barn og unge.

“På landsmøter inviterer voksne med ungdommer fordi de må fylle kvota, ikke fordi de ønsker meningene våre.”

“For min del hadde det vært lettere om mine meninger ble tatt på alvor med en gang, uten at jeg måtte ha gjort meg fortjent til det først.”

Fellesskap

“Man tenker ofte at man er veldig alene om saken.”

Noen av ungdommene forteller at de kan føle seg ensom i sitt engasjement dersom de ikke tar del i en større gruppe. Ikke alle har tilhørighet i et lokallag eller en lokal gruppe tilknyttet hjemstedet. Flere av de som har bidratt inn i denne rapporten har opplevd å være den eneste i klassen, eller på skolen, som har et engasjement for menneskerettigheter. Manglende kollektivtransport trekkes frem som en utfordring for engasjement, det samme gjelder lange avstander og lange reiseveier.

“Lange avstander uten kollektivtransport er en utfordring for meg. Det er vanskelig å engasjere seg alene.”

Flere av ungdommene etterlyser et større engasjement blant jevnaldrende og problematiserer at deres eget engasjementet kan bli hetset, latterliggjort eller harselert med på skolen. I noen miljøer er det kult og populært å være samfunnsengasjert, andre steder er du “ukul”. Ungdommene ytrer et sterkt ønske om at enda flere skal engasjere seg i menneskerettigheter, og de synes det kan være vanskelig at så få forstår hvorfor de bruker tiden sin på dette.

“Det er pyramidepopularitet i klassen og på skolen. Hvis den som er engasjert er på bunnen av pyramiden, tenker de andre at man er en tulling og gidder ikke høre på en selv om man egentlig vet og kan ganske mye.”

“Min største utfordring er å bli latterliggjort av andre ungdommer som ikke er engasjert.”

Selv om ungdommene kan oppleve urettferdig behandling fra jevnaldrende, så forstår de samtidig at politikk og menneskerettigheter ikke er noe som appellerer til alle slik det blir kommunisert i dag. Ungdommene forteller at det å engasjere seg kan virke som tungt og vanskelig for noen, men de nevner samtidig verdien de selv ser i å være med i menneskerettighetsarbeid. Både sosialt og faglig opplever ungdommene at de får noe ut av organisasjonsarbeid.

“De som er utenfor tror at engasjement er kjedelig og mye jobb, men skjønner man at det er litt som en fritidsklubb, blir det gøy. I en organisasjon blir ting gøy, og man skjønner politikk. Menneskerettigheter er mer enn å bare skrive på et ark.”

Barn og unge som engasjerer seg i organisasjoner som jobber med menneskerettigheter opplever stort sett et inkluderende miljø hvor man raskt føler et fellesskap. Likevel forteller noen av ungdommene at de også har valgt å engasjere seg i ungdomspolitik, og at dette kan være et vanskeligere miljø å bli en del av.

“I noen organisasjoner blir man ekskludert. Jeg ble med i et ungdomsparti. Jeg kom på mitt første møte, men ingen tok seg tid til å forklare meg ting. De gadd nesten ikke snakke med meg, og jeg følte meg utenfor fordi det var helt nytt for meg og jeg forsto ikke så mye.”

“Jeg var 12 år den gangen jeg først engasjerte meg, men jeg ble litt skremt av opplevelsen, så jeg hadde pause en lang stund, helt frem til jeg ble 16 år.”

Hatytringer

“Hat og det å bli dømt er den største utfordringen for meg.”

Mange unge velger å engasjere seg i menneskerettigheter og samfunnsdebatten gjennom å skrive innlegg til aviser. Disse er ofte publisert på nett og setter mange i en sårbar posisjon for å bli utsatt for hatytringer og verbale angrep.

“Jeg har blitt hetset for å være samfunnsengasjert. Både på meldinger og på sosiale medier etter at jeg har uttalt meg.”

Hatytringene handler som regel ikke om hva man har uttrykt i offentligheten, men om hvem man er. Ungdommene har opplevd alvorlige personangrep både fra jevnaldrende og voksne. De fleste kommentarer er konstruktive og positive, men hatytringene og motstandere som kommer med personangrep er også tilstede i disse offentlig debattene. Spesielt rammes minoriteter av slike ytringer. Kritikken kan gå på kjønn, seksualitet, utseende, religion og andre identitetsmarkører som ikke sier noe om ytringens innhold.

“Ikke alle er glad for at du engasjerer deg i media. Det vil alltid være noen som prøver å slå deg ned.”

“Jeg er veldig vant til å få kommentarer slengt i trynet, så jeg lar ikke noen kommentarer stoppe meg fra det jeg liker å gjøre.”

“Jeg har fått positiv respons fra en del folk på en kronikk som jeg skrev for litt siden, men også fått litt negativt. Jeg har muslimsk bakgrunn og engasjerte meg i en sak om badeplasser. Da opplevde jeg at noen sa at jeg ikke burde engasjere meg i sånt fordi jeg er muslim. Jeg skulle jo uansett ikke svømme fordi jeg er muslim, og da burde jeg ikke ha engasjert meg i en sånn sak.”

Skole og fritid

“Min største utfordring er å kombinere skole, engasjement og fritid.”

Mange av ungdommene forteller at det er en utfordring å ha nok tid til alt de ønsker å ta del i. Ofte har de både skole, lekser, jobb eller fritidsaktiviteter på siden av sitt engasjement for menneskerettigheter, og flere forteller at det er vanskelig å disponere tiden sin. Flere av ungdommene opplever at mange ulike aktører har høye forventninger til deres tilstedeværelse og prestasjoner, noe som ofte kan føre til press, stress og tidsklemmer. Noen av ungdommene ytrer et ønske om tilrettelegging for enklere overganger og god tidsbruk, hvor skolen kan støtte elevenes engasjement i større grad enn hva de opplever i dag.

Noen forteller at foreldre kan bli bekymret for at barna er overarbeidet, at de tar på seg for mye ansvar og trenger mer tid til å hvile, eller at aktiviteter går ut over skole og helse. Ungdommene forstår at det kan være en vanskelig balanse for foreldrene å ta ansvar for å beskytte barna sine samtidig som de ikke skal hindre dem i viktig menneskerettighetsarbeid.

“Ikke alle foreldre liker at barna er så aktiv. Det kan være at foreldre er redde for barna sine for at de skal bli skadet. Kanskje man ikke ønsker å utsette barnet for søkelys.”

“Noen foreldre er kanskje skeptisk, noen foreldre lar ikke barna være med på møter på ettermiddagen og sånn. Det er utfordrende når du ikke kan være med på det du ønsker å være med på. Men foreldre har jo lov til å sette grenser da.”

Ungdommene trekker også frem at skolen kan være svært utfordrende å forholde seg til når de skal engasjere seg i rettighetsarbeid. En rekke hindre dukker opp på denne viktige arenaen til tross for at skolen har et ansvar for å utdanne gode samfunnsdeltakere.

“Voksne mener ofte at de vet best hva som er bra for barn. Barn får ikke alltid lære av egne feil og få egne erfaringer.”

Både fraværsgrensa og kvalifisering til gyldig fravær trekkes frem blant ungdommene. Dette blir løftet frem på tvers av organisasjonene ungdommene deltar i. Fraværsgrensa ble innført i 2016 og satte et tak på hvor mye udokumentert fravær en elev kan ha før man mister karakter i faget.¹² Det har rådd mye usikkerhet rundt grensen, og dette forteller ungdommene har ført til en situasjon hvor reglene håndheves svært ulikt avhengig av skole og landsdel du befinner deg i. Flere barn og unge er prisgitt at de voksne på skolen ser verdien av at de engasjerer seg.

“Frivillighet er ikke en gyldig fraværsgrunn så rektoren min og i tillegg var behandlingstiden to uker.”

Det hersker tvil rundt hva som kvalifiserer som gyldig grunn til fravær. Flere skoler lar ikke elevene få politisk fravær til tross for at dette er lovfestet.¹³ Andre har innført restriksjoner i hva som kvalifiserer som politisk fravær. Dette gjør det vanskelig for barn og unge å delta i beslutningsprosesser som foregår på dagtid.

“Skolen sa det ikke var gyldig grunn. Det virket som de hadde lite kunnskap. De trodde vi ville ha fri, men så ville vi jo egentlig møte politikere på jobb på dagtid.”

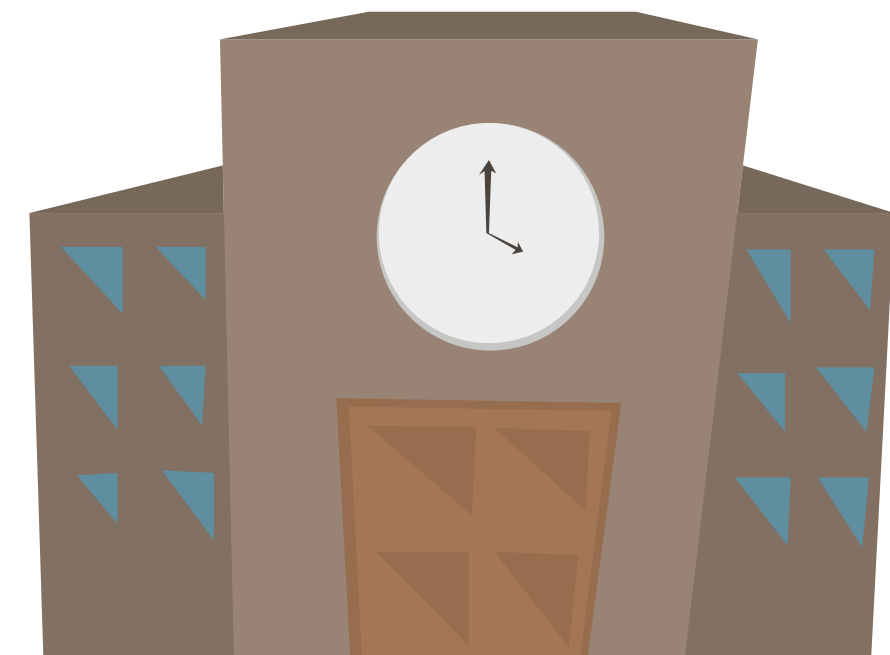
Tilrettelegging for engasjement og medvirkning er ikke utelukkende et ansvar som som tilfaller skolen og utdanningsinstitusjoner. Ungdommene forteller også om manglende tilrettelegging i politiske organer, og det er svært varierende hva og hvor mye som gjøres for å inkludere barn og unge på deres egne premisser.

“Noen saker er mer langvarig og ikke alltid man har tid til å være med på de største sakene når man også er elever, har fritidsaktiviteter osv. Mange arrangementer vi burde være med på er på dagtid og vi har ikke mulighet til å ta oss fri hele tiden, vi har jo skole. Vi kan ta ut politisk fravær, men ikke hele tiden. Så det hindrer oss i å delta.”

12 Udir, Fraværsgrense Udir-3-2016, 2017
13 Lovdata, Forskrift til Opplæringsloven, § 3-47, 2010

“Myndighetene må i større grad tilrettelegge for at ungdom kan engasjere seg, uten at det går ut over skole og/eller privatliv. Staten må også gi større bidrag til ungdomsorganisasjoner slik at ikke kun de med velstående foreldre kan delta på arrangementer.”

Like muligheter

De fleste ungdommene forteller på ulike vis om at det finnes forskjellsbehandling blant de som engasjerer seg. Flere peker på at dette henger sammen med mulighetene man har som barn generelt. Familiesituasjon, bakgrunn, identitet og andre faktorer spiller inn når man engasjerer seg i menneskerettigheter. Noen hindres i å engasjere seg i det hele tatt, andre kan oppleve at handlingsmulighetene blir begrenset på grunn av forskjellsbehandling.

Barn og unge med nedsatt funksjonsevne opplever svært mange utfordringer. Få arenaer er tilrettelagt for dem. Dokumenter er ikke alltid tilgjengelig i blindeskrift, og ofte arrangeres møter på steder hvor talerstolen ikke kan nås for de med nedsatt funksjonsevne. Manglende tilrettelegging kan oppleves som veldig stigmatiserende, samt begrensende i den forstand at man ikke alltid kommer inn i lokaler hvor man skulle ha vært for å påvirke.

“For meg som sitter i rullestol hadde det vært lettere om det var flere steder som var tilgjengelig.”

Noen ungdommer forteller også om utfordringer knyttet til tidsklemma som funksjonsnedsatt. Legetimer, fysioterapi, NAV og søknader om assistanse krever mye tid og oppmerksomhet og er en stor del av hverdagen for mange. Ungdommene forteller hvordan en slik hverdag i kombinasjon med å følge vanlig undervisning er et hinder for deltakelse i menneskerettighetsarbeid. Andre trekker frem at fysiske funksjonsnedsettelse kan være en tøff utfordring, men at det kan være ekstra vanskelig for de med utviklingshemninger.

Ungdommene tar opp økonomi som et viktig aspekt som påvirker deres engasjement. Flere reflekterer rundt at deres egen organisasjon ikke har mange medlemmer med ulik sosio-økonomisk bakgrunn, og at det å ha en grei økonomi er en forutsetning for å engasjere seg. Deltakeravgifter knyttet til skoleringer og arrangementer ekskluderer de som ikke har råd til å delta og dette bekymrer flere av ungdommene.

“Vi med fysiske funksjonsnedsettelse klarer oss greit nok. For de med psykisk utviklingshemming er det enda vanskeligere. Sliter du for eksempel med å prate blir du aldri tatt seriøst selv om det du sier egentlig er veldig bra.”

“Vil si at det har mye å si hvilke foreldre du har. Jeg engasjerte meg i rettighetene til LHBTI-personer og mamma er ikke særlig fornøyd med det, hun er veldig religiøs. Hun har vært veldig imot det. Jeg har både opplevd ytre konflikt og indre konflikt og har måttet krangle mye med foreldrene mine. Så det har mye å si hvem du har rundt deg.”

“Og så er det mange som sliter med økonomi, så de jobber kanskje og rekker ikke å engasjere seg i tillegg til skole.”

Ungdommene nevner også at det kan være vanskelig å organisere egne arrangement og at økonomi ofte er et hinder for de planene de ønsker å legge. De forteller at lokallag i noen organisasjoner har store ambisjoner, men ikke nok midler til å gjennomføre.

“Noen lokallag vil gjøre masse kult, men har ikke penger til å gjøre det.”

Foreldres bakgrunn og synspunkter er svært definerende for de fleste av ungdommenes engasjement. Mange foreldre viser støtte til barna sine når de engasjerer seg og bistår ofte med administrative nødvendigheter, transport eller tunge løft. Dette oppleves som svært positivt, men skaper på den andre siden ulike forutsetninger for barn med støttende foreldre og for barn som ikke opplever den samme støtten hjemme.

“Mamma kjører meg alltid til møter. I dag skal hun hente ting i posten for meg.”

“Får mye positivt fra pappa som også sitter i kommunestyret. Han vil gjerne hjelpe oss hvis vi vil få møter med politikere og han hjelper oss med å få lokaler til møter.”

Det er ikke kun familiens mangel på engasjement og involvering som kan være til hinder for barn og unge som vil engasjere seg. Noen av ungdommene forteller også om egne og andres opplevelser av foreldre som er meningsmotstandere. Dette setter ungdommene i en vanskelig situasjon hvor de kan oppleve at de skuffer eller trosser familiens ønsker, fordi de har sine egne meninger og ønsker å kjempe for det de tror på.

Noen ungdommer forteller at diskriminering og rasisme er en utfordring når de skal engasjere seg. De kan bli ekskludert på grunn av manglende språkferdigheter, oversett på grunn av fordommer eller oppleve at de ikke får delta på samme premisser som andre unge. Ungdommene som trekker frem diskriminering er spesielt opptatt av hodeplagg, religion, opprinnelse og hudfarge som grunner til forskjellsbehandling, og forteller at diskriminering og hatytringer ofte er sterkt knyttet til hverandre.

“Noen blir hetset for det de driver med, på grunn av hodeplagget. Kanskje andre ungdommer blir påvirket av det og tør ikke engasjere seg.”

Politiske prosesser og språk

Vanskelig språk, dårlig tilrettelagte prosesser og skjulte dokumenter er en av de tydeligste utfordringene for barn og unge som ønsker å påvirke politisk. Ungdommene forteller at det kan være vanskelig å skjønne når, hvor og hvordan de kan bli hørt av politikere, de blir ofte involvert sent i prosessen når mye allerede er bestemt, og hvis de først får innpass og blir lyttet til, så er språket byråkratisk og vanskelig å forstå.

“Her i byen er det bydeler hvor man kan drive med lokalpolitikk. Men de bruker et språk som er helt umulig å forstå. Det var et møte i en bydel, de skulle legge frem budsjett. Det var helt umulig å sette seg inn i. Lokalpolitikk er helt umulig å forstå. “

“Kan være lurt å ha politikk på et språk alle kan forstå. Store ord og politikk er veldig vanskelig og avansert. Det trenger ikke være det.”

“Ta det ned et nivå så alle i samfunnet forstår. Politikk angår jo alle, men ikke alle forstår hva det er. Det gjør at mange ikke gidder å engasjere seg.”

“Med en gang du snakker så ingen forstår, så har du ekskludert dem.”

Avansert og byråkratisk språk er en utfordring de fleste barn og unge opplever å møte, men slike utfordringer vokser seg større i møte med grupper som av ulike grunner ikke har samme forutsetning for å forstå språket. Dette kan være barn og unge med bakgrunn fra andre land, det kan være barn og unge med skrive- og lesevaner eller utviklingshemninger.

Utredningsinstruksen Høringsinstanser
Koalisjonsregjering Mandat
Interpellasjon Ventelistegaranti
Konsitusjonering Kabinettspørsmål
Høyesterettsjustitiarius
Riksmeklingsmannen Kommisjoner
Teknisk beregningsutvalg
Parlamentspresident Sivilombudsmannen
Fylkesmannen Lønnsglidning
Forskrift Rundskriv
Nemdmedlem Rammeplanutvalg
Paradokser Uomtvistelig
Etterslepende konjunkturindikatorer
Obligasjoner Bruttonasjonalprodukt

Hva gjør det lettere for deg?

Ungdommene fikk spørsmål om hva de mente var viktige saker å diskutere under Day of General Discussion, samt hva de selv mente ville gjøre det lettere for dem å engasjere seg. Svarene fra ungdommene er listet opp nedenfor, og kan sees på som både store og små anbefalinger til diskusjonene som skal foregå videre i FN, men også diskusjoner vi bør ha her hjemme i Norge. Budskapet fra de norske menneskerettighetsforkjemperne vi har fått innspill fra er helt klart: barn og unge er viktige menneskerettighetsforkjempere som ønsker å delta på lik linje som alle andre. Ta ungdommene på alvor!

- Det blir lettere når jeg blir myndig.
- Om det ble banet mer vei for organisasjonsarbeid innenfor skolen, på en måte at det hadde blitt lettere å få fri for å reise eller ha organisasjonsdager.
- Mer likesinnet ungdom.
- At jeg alltid fikk gyldig fravær fra skolen. Og at venner og familie støtter meg i de valgene jeg tar.
- Kanskje ved å vise Norge hva enkeltpersoner som engasjerer seg faktisk får tilbake, selv om det ikke er penger.
- Ved at man får mer anerkjennelse og oppmerksomhet, fordi da opplever man at man får mer motivasjon og jobber for noe som når frem til andre folk. Det er vanskelig å få til, men det er veldig viktig og sentralt.
- Det er også viktig med gode skoleringer.
- Om vi hadde fått mer støtte til vårt arbeid i distriktet vårt, for da kan vi lage større og flere engasjerende seminar og reise mer rundt for å informere.

- Gjennom at voksne er mer positivt innstilt til at man legger krefter i det.
- Ved å engasjere seg og at det er lett å nå organisasjoner.
- Ha flere som engasjerer seg.
- Ved å lære meg å argumentere og gruse de som mener at det jeg gjør ikke skaper noen forskjell.
- Ved å spre litt mer positivitet rundt det, og finne flere jeg deler samme synspunkt med.
- Mer publisitet og informasjon om hvordan ungdom kan gjøre en forskjell.
- Det kan være mer integrert i skolen.
- Hvis det ble lettere å koordinere arbeidet med skolehverdagen.
- Ved at voksne legger mer til rette for at ungdom kan si sin mening.
- Spre ordet. Komme med de gode nyhetene også. At det vi gjør faktisk hjelper. Solidaritet, at man gjør ting fordi man mener det er rett, ikke fordi man syns synd på «ofrene».
- Få mer offentlig støtte og bruke media på en positiv måte til å spre budskapet i organisasjonen.
- Om politikere og andre voksne tar oss mer alvorlig!
- At flere blir engasjerte.
- Mer tid til det. Blant annet politisk fravær i ungdomsskole. Og at medier tar imot innspill.
- For meg som sitter i rullestol, hadde det vært lettere om alle steder var mer tilgjengelig.
- Det hadde vært lettere å engasjere seg om man hadde fått mer kunnskap om hva som er sine rettigheter fra tidlig av.
- At voksne må høre mer på barn.
- Hvis en ung har noe å si, så må man ikke avføye de.
- Det å fremme stemmen til de som ikke kan delta på lik linje.
- At man fortjener å bli hørt. At vår mening faktisk teller.
- At ikke politikk blir så vanskelig og tungt. Tilrettelagt for alle.
- At det bør bli like lett for alle å delta. Ikke forskjellige regler avhengig av stedet du bor.
- Den økonomiske situasjonen. Alle må kunne delta på lik linje.
- Bruk skjønn når man følger regler. Enhver situasjon er forskjellig.
- Se ting fra et barneperspektiv. Tenk om det var du som ikke ble tatt på alvor.
- Relativ fattigdom er viktig.

- At voksne innser at unge har en rett til å snakke. Det er ikke voksne som skal gi barn dette, det er en rett vi har.
- Forskjellsbehandling og slutt på det. Favorisering og diskriminering.
- Informasjon er så viktig. Man må endre på det man lærer på skolen.
- Bruke ungdommelige plattformer som gjør det enklere å forstå og følge med.
- Ikke undervurder på alder. Ofte tenker voksne at barn ikke kan så mye. Viktig å heller ikke undervurdere på funksjonshemming.
- Har man venner eller familie i politikk blir man interessert, har man venner som ikke liker det, så liker man ikke politikk.
- Det er vi som er fremtiden, vår stemme er minst like viktig, siden vi tross alt skal Arve denne jorda.
- Vi er fremtiden.
- Vi vil gjerne være med å forandre verden, vær så snill å gi oss muligheten!
- Det er så viktig, og det nytter! Vi unge er ikke bare fremtiden. Vi er også NÅTIDEN!
- Ikke tenk at vi kommer til å ta over en dag og fikse ting da, men lev i nuet. Vi kan gjøre ting nå.
- La de under 18 få lære mer om FN og kanskje være med mer på FN sine saker som omhandler barn.
- FN burde ha ungdomsgrupper som gjør en forskjell i byer.
- At vi betyr noe og har en mening.
- Jeg synes at det hadde vært kult om unge engasjerte hadde møttes for å skape bånd på kryss av organisasjoner og aksjoner. Det hadde gjort at flere hadde nådd ut til flere og skapt nettverk overalt.
- Bare at vi er her. Vi eksisterer. Vi ønsker å bli sett.
- At voksne må høre mer på barn.
- Kanskje barn på flukt, alle land har en tilknytning til det og de må bli hørt.
- Det å fremme stemmen til de som ikke kan delta på lik linje.
- At man kan ha ulike vinkler. Det finnes mange ulike løsninger. Se ting fra et barneperspektiv.
- Alle FN-land bør sikre barnerettighetene og er bevisst rundt regler for å følge opp.

Ikke bare fremtiden, vi er også nå!

Mange barn og unge kjemper hver dag for at alle mennesker skal få oppfylt sine grunnleggende rettigheter. Vi bruker tid, evner og ressurser på å skape en bedre verden. Denne rapporten viser at vi ikke gir opp selv om det går sakte og mange av oss møter en god del motstand på veien.

Når vi i denne rapporten hører om diskriminering, hersketeknikker og andre hinder er det lett å forstå at barn ikke opplever å bli anerkjent som menneskerettighetsforkjempere på lik linje med voksne. Da mister vi både trygghet og retten til å bli hørt, og hele samfunnet taper.

FNs barnekomité er opptatt av at barn og unge som selv er menneskerettighetsforkjempere, skal lyttes til og tas på alvor i diskusjonene om hva som er utfordringer og hva som kan være løsninger. Ungdommene som har fortalt om sine opplevelser i denne rapporten forteller at det er en lang vei igjen å gå. Hinder og utfordringer ungdommene møter er i strid med FN's anbefalinger om menneskerettighetsforkjempere og bryter også med barns rettigheter. Det må vi få slutt på!

Det er ikke bare fint at barn og unge engasjerer seg i menneskerettighetsspørsmål, det er helt nødvendig. Vi som er unge utgjør en fjerdedel av Norges befolkning og vi sitter på erfaringer, kunnskap, engasjement og ressurser som trengs for å skape en bedre verden. Våre erfaringer er unike og må møtes med alvor og respekt. Vi som kjemper for menneskerettigheter vil ikke bli sett på som søte, små eller som mindre verdt noens oppmerksomhet. Vi vil ha ordentlige muligheter til å møte politikere og andre beslutningstakere, bli lyttet til og tatt på alvor!

Vi håper mange, både unge og voksne, leser denne rapporten og lytter til det vi har å melde. Vi kan bidra til positiv endring, men trenger å bli møtt med respekt. Vi vil ikke bare bli lyttet til fordi vi er fremtiden, vi er også nå!

Mina Vinje
leder i Press - Redd Barna Ungdom

Vedlegg 1

Mal for semi-strukturerte konsultasjoner

- Anser du deg selv som en menneskerettighetsforkjemper?
- Hvorfor engasjerer du deg i menneskerettigheter?
- I hvilke saker føler du at det er nødvendig å kjempe for/engasjere deg i menneskerettigheter?
- Hvordan kan du sørge for at menneskerettighetene blir innfridd? Hvilke steder kan du påvirke?
- Ser andre på deg som en menneskerettighetsforkjemper? Ønsker voksne at du skal jobbe for menneskerettigheter? Hjelper voksne deg i ditt arbeid (hvordan)?
- Hva er den største utfordringen for deg når du engasjerer deg?
- Tror du andre barn som engasjerer seg har de samme utfordringene og mulighetene som deg? Hvilke utfordringer kan andre ha?
- Hvilke rettigheter i barnekonvensjonen tror du er brytes for barn som engasjerer seg i menneskerettigheter?
- Hvilke grupper barn mener du trenger mest støtte for å kunne engasjere seg?
- Hva er det viktig at FN diskuterer under DGD?
- Hvordan kan det bli lettere for deg å jobbe med sakene du brenner for?

Vedlegg 2

Elektronisk spørreskjema

- Hvor gammel er du
- Hvor er du engasjert? (barne-, ungdoms-, eller voksenorganisasjon)
- Hva er navnet på organisasjonen du er engasjert i?
- Ser du på deg selv som en menneskerettighetsforkjemper?
- Ser andre på deg som en menneskerettighetsforkjemper?
- Hvorfor engasjerer du deg i menneskerettigheter?
- I hvilke saker føler du det er nødvendig å kjempe for menneskerettigheter?
- Hvor og hvordan kan du påvirke hvis menneskerettighetene blir brutt?
- Hva er den største utfordringen for deg når du engasjerer deg?
- Hvilke grupper barn tenker du opplever særlige utfordringer og trenger ekstra støtte for å engasjere seg?
- Ønsker voksne at du skal jobbe for menneskerettigheter? Hjelper voksne deg i ditt arbeid? (hvordan?)
- Hvordan kan det bli lettere for deg å jobbe med sakene du brenner for?
- Er det annet du synes er viktig å si ifra om når det gjelder barn og unge som menneskerettighetsforkjempere?

**La meg heve
stemmen min!**

PRESS
REDD BARNA UNGDOM

Redd Barna